

vazgeçilmez bir yere sahiptir. Özellikle bazı maddelerde ve şiir örneklerinde yazarın, edebî zevk sahibi bir şair ve bir münekkit olarak karşımıza çıktığı bariz bir şekilde görülmektedir.

Eser üzerine değişik zamanlarda, farklı yayınevleri tarafından yapılmış çeşitli yayınlar da bulunmaktadır:

1. Muallim Naci, *Istilahat-ı Edebiyye/edebiyat terimleri*, Hazırlayanlar:

Alemdar Yalçın-Abdülkadir Hayber, Akabe Yayınları, Ankara 1984, 212 s.

2. Muallim Naci, *Edebiyat Terimleri/İslâhât-ı Edebiyye*, Hazırlayan: M. Ali Yekta Saraç, Akabe Yayını 1996, 1. baskı, 211 s.

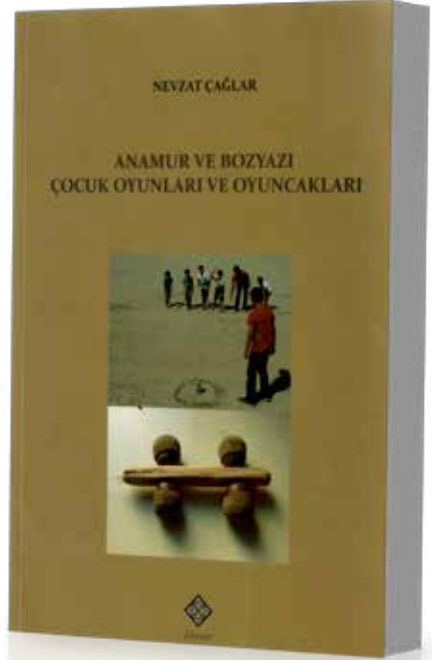
3. Muallim Naci, *Edebiyat Terimleri/İslâhât-ı Edebiyye*, Hazırlayan: M. Ali Yekta Saraç, Gökkuşbu, 2004, 2. baskı, 175 s.

ANAMUR VE BOZYAZI ÇOCUK OYUNLARI VE OYUNCAKLARI

Nevzat GÖZAYDIN

Dilimizin gelişmesinde önemli bir rolü olan çocuk yakıştırmaları veya çocukların kendilerine göre adlandırmaları, bugüne kadar ayrıntılı bir biçimde pek işlenmemiş, bir köşeye bırakılmıştır. Oysa gerek aile içinde, gerek kendi yaşlıları arasında çocukların kullandığı yüzlerce ilginç sözler, yapısı belli olmayan ama hemen her çocuğun ağzından çıkan ibarelerin esaslı bir araştırmasının yapılması, sözlüğümüzün zenginleşmesi için elzem bir çalışma olacaktır. Özellikle çocukların kendi aralarında oynadıkları oyunların adları, bunların kullanıldığı yöreler, kelimelerin kökenleri ve varsa varyantları, bizlere yepyeni bir söz varlığı dünyasının kapılarını açabilecek durumdadır.

Bu kapıyı açmaya çalışan bir araştırmacımız olan Nevzat Çağlar, *Anamur ve Bozyazı Çocuk Oyunla-*

rı ve Oyuncakları başlıklı kitabında; yüzlerce oyunu adlarıyla, oyun biçimleriyle, oynanışıyla ve varyantlarıyla ortaya koymuştur.¹ Yer yer fotoğraflar ve çizimlerle kaleme aldığı metinler, sözlüğümüz için büyük bir

kazanç olmuştur. Bu değerli kitaba sözlüğümüz açısından baktığımızda, söz varlığımıza ne kadar önemli katkılar yaptığını görürüz.

Yazar çok geniş bir araştırma planı içinde o yörede bizzat kaynak kişi olan çocuklardan derlediği bilgileri ana bölümlerde toplamıştır: “Ütmeli oyunlar / Atlama, sıçrama, sekme oyunları / Değnekle oynanan oyunlar / Dilsiz, Şaşırtmaca, Şaka, Taklit oyunları / Dramatik oyunlar / Ezgili oyunlar / Kaçma, kovalamaca, kapma oyunları / Saklama, saklanma oyunları / Taş oyunları / Top oyunları / Bilgi, beceri, tahmin oyunları / Dayanıklılığa ve güce dayanan oyunlar / Vurmalı oyunlar / Suda oynanan oyunlar / Malzemesi çamur ve köz olan oyunlar / Eğlence oyunları / Bitkilerle oynanan oyunlar / Hayvanlarla oynanan oyunlar / Hedefe atışlı oyunlar” kitabın birinci bölümünü oluşturmuştur (s. 57-257). Daha önceki sayfalarda oyunların tasnifi, durumu ve literatürü hakkında kısa bilgilerle araştırmaların durumunu da belirtmiştir (s. 1-56).

Kitabın ikinci bölümü oyuncaklara ayrılmıştır: “Bebekler / Minyatür ev eşyası / Ulaşım ve iş araçları / Ses çıkaran-müzikli oyuncaklar / Oyuncak hayvanlar / Oyuncak silahlar / Oyun malzemeleri” (s. 259-329). Her iki bölümde yer alan oyunlar ve oyuncakların sözlüğümüz bakımından değerli oluşunun örneğini de yazar, geniş bir sözlük hazırlayarak ortaya koymuştur (s. 331-376). Bunun dışında taradığı ve derleme yaptığı kaynakları ve kaynak kişileri de bütün ayrıntılarıyla s.

377-388 arasında listelemiştir. Kitabın değerini ortaya koyan kaynak kişi sayısının 270 olduğunu belirtirsem araştırmacının ne kadar yoğun bir çalışma yaptığı kolayca anlaşılır.

Türkçemizin araştırma alanlarından olan adlandırmalar konusunda bu kitap bir hayli yararlı olacaktır. Edebiyatımızda yer alan sayımacalar, tekerlemeler, yanıltmacalar ile ilgili birçok metin sayfalarda sıralanmaktadır. Yazar her oyunun sonunda yaptığı açıklamaları hangi kaynak kişilerden derlediğini de belirtmiştir. İlgimizi çeken başka bir husus da çocukların oyunlar sırasındaki seslenmeleridir. Bu tür, seslenme / çağırma ünlemleri alanında da bir hayli malzeme aktarılmıştır. Bildiğim kadarıyla bu alanımızla da fazla çalışma, kitaplarımızda yoktur. Kitap, bu eksikliği de bir ölçüde kapamaktadır.

Oyunların aktarılması sırasında çocuklar arasında geçen konuşmalar içinde kullanılan ve sözlüğümüze girmeyen çeşitli deyimleri ve sözleri görüyoruz. Bunların ayrıca taranması ve madde başı olarak sözlüğümüze kazandırılması gerekmektedir.

Çocuk eğitiminin önemli bir bölümünde, oyunların ve oyuncakların son zamanlarda yeniden gündeme getirildiğini, okul öncesi ile ilkokullarda çocukları hareketsizlikten kurtaracak oyunlara ağırlık verildiği sık sık gazetelerde söz konusu edilmektedir. Eğitimcilerin, öğretmenlerin ve hatta yöneticilerin çocukları kötü alışkanlıklardan kurtaracak, hareketsizlik örneği telefon, bilgisayar, tablet

başından kaldıracak oyun zenginliğimizi böyle bir araştırma ile gözler önüne seren Sayın Nevzat Çağlar'ı kutluyorum. Anamur gibi bir ilçede yüzlerce oyun ve oyuncak bulunuyorsa bir ilin bütününde acaba ne kadar

daha oyun ve oyuncak bulunabilir? Bu soruyu da en iyi cevaplayacak olanlar, il genelinde derleme / araştırma yapacak olan gayretli ve çalışkan elemanlar olacaktır. Bunların sayılarının artmasını diliyorum...

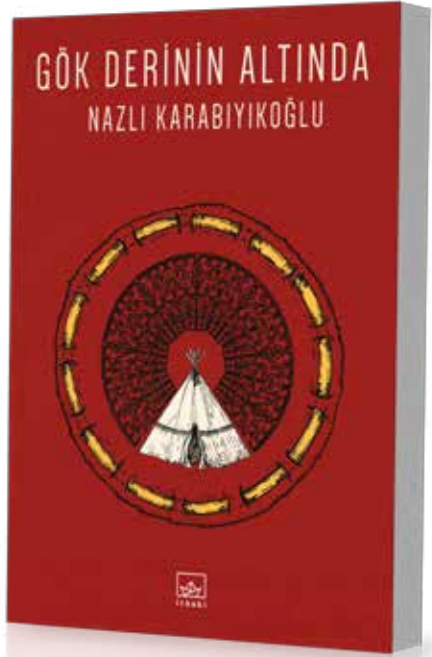

İKİ ÖYKÜNÜN İZİNDE NAZLI KARABIYIKOĞLU VE GÖK DERİNİN ALTINDA KİTABINA BİR BAKIŞ

Ali Oktay ÖZBAYRAK

Nazlı Karabıyıkoglu; *Varlık, Kitaplık, Sözcükler* gibi dergilerde kendini duyurmaya başlamasından itibaren tüm dikkatleri üzerine çekmişti. Hazırladığı “Delistan” dosyası ile Naci Girginsoy Öykü Ödülü’nü aldı. “Düş Çeperi” dosyasıyla da 2010 yılında Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri’nde dikkate değer bulundu. Öykülerindeki başarılı atmosferle birçok kişinin hayranı olduğu bir genç yazar hâline geldi. İnsanı merkeze alarak gizemli yolculuklara koyulduğu öykülerinde imgerleri son derece iyi bir biçimde kullanan Karabıyıkoglu; *Her Şeyin Sonundayım* (2011), *Olivya Çıkmazı* (2014), *İskele* (2015), *Hayvanların Tarafı* (2016) gibi kitaplarının ardından 2017 yılında *Gök Derinin Altında* kitabıyla okurlarını yeniden selamladı.

Zaman ve mekânla bağlarımızın gitgide koptuğu bu çağda, mitlere ve efsanelere doğru bir yolculuk yaptığı bu kitabında, öykülerini; kadim anlatılara, kültür olgularına, Orta Asya

bozkırlarına yaslayan ve Şamanlık etrafında şekillendiren yazar, son dört beş senenin en dikkat çekici yapıtlarından birini ortaya koydu. Çarpıcı anlatımıyla irdelediği meseleler, cinsiyetsiz metinler üzerinde işleniyor. Bu yönden cinsiyetsizliği simgeleyen “Şaman” kavramını merkeze alması, yazarın meselesine ne denli hâkim olduğunun göstergesi. ArtFulliving’e verdiği bir röportajda “Kitap bütünü-